

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΑΞΙΔΙΑ

Το «δικό μου» χωριό

Ο Ελβετός Βόλφγκανγκ Μπερνάουερ βρήκε στην ελληνική επαρχία το αντίδοτο στους ρυθμούς των ευρωπαϊκών μεγαλουπόλεων. Και δημιούργησε ένα λεύκωμα και μια σχέση ζωής.

«Ζήσε τη ζωή» γράφει η διαφήμιση στον τοίχο του καφενείου ενός χωριού στη Λέσβο (Φωτογραφίες: Wolfgang Bernauer)

[Παντελής Τσομπάνης](#)

18.06.2021 • 13:19

Όσοι ζουν στις πυκνοκατοικημένες πόλεις και τυχαίνει να επισκέπτονται κάποιο χωριό στις διακοπές τους, βρίσκουν εκεί

την ηρεμία που οι γρήγοροι αστικοί ρυθμοί δεν τους επιτρέπουν να απολαύσουν. Αν βασιστούμε στα στερεότυπα που δημιουργούμε για χώρες και λαούς που δεν ξέρουμε, η Ελβετία και οι καταπράσινοι, αλπικοί οικισμοί της θα μπορούσαν να είναι ο ορισμός αυτής της ηρεμίας. Όμως για τον Ελβετό καθηγητή οφθαλμολογίας και φωτογράφο Βόλφγκανγκ Μπερνάουερ, το αντίδοτο στη βόη και την πίεση των πόλεων είναι τα χωριά της Ελλάδας.

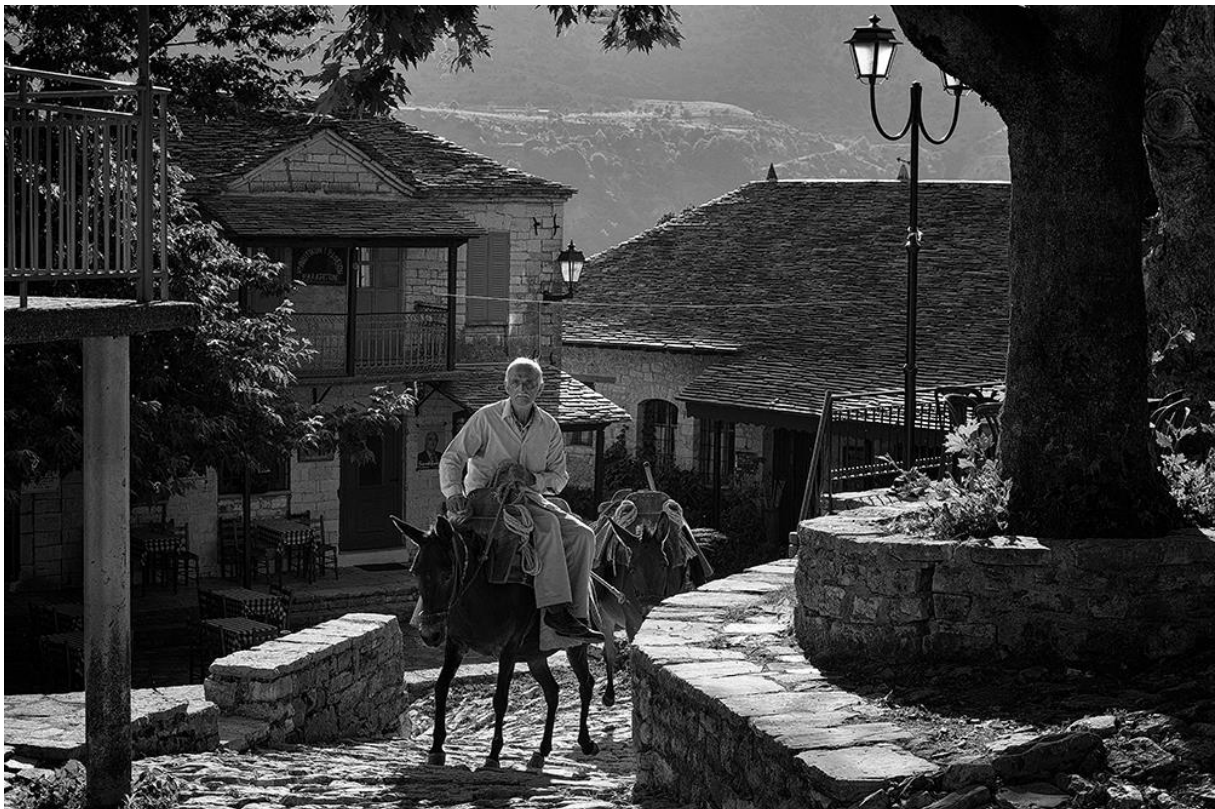

Ο μαχαιράς της Λέσβου, πλάι στη βιτρίνα του εργαστηρίου του.

Γεννημένος στη Ζυρίχη, μεγάλωσε στις εξοχές της Βασιλείας, όπου μετακόμισε η οικογένειά του όταν εκείνος ήταν παιδί. Από μικρός λάτρευε να παρατηρεί τους αγρότες στις εργασίες τους και να συναναστρέφεται τους ανθρώπους του μόχθου, αναπτύσσοντας παράλληλα –λόγω των ερεθισμάτων που αντλούσε από τους δικούς του– ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη

φυσιογνωσία: ο πατέρας του ήταν ερευνητής χημείας, ενώ ο ίδιος ακολούθησε ιατρικές σπουδές και σήμερα εργάζεται ως καθηγητής οφθαλμολογίας. Πολύ νωρίτερα, είχε εξερευνήσει τις προοπτικές της φωτογραφίας με τις παλιές κάμερες της συλλογής του πατέρα του και με τον καιρό έστρεψε το βλέμμα του στους ανθρώπους που είχαν επιλέξει να ζήσουν μακριά από τις πόλεις.

Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα το 1996, η επίσκεψή του στην Όλυμπο της Καρπάθου τού έδωσε την ιδέα για το μακροχρόνιο φωτογραφικό πρότζεκτ του με τίτλο «Το ελληνικό μου χωριό», που κυκλοφόρησε το 2019 από τις εκδόσεις Bilderperlen.

Ανάβαση με τα γαϊδούρια στα πλακόστρωτα ενός ορεινού χωριού.

«Στην αρχή, το κεντρικό θέμα δεν ήταν τόσο σαφές. Δεδομένου ότι πάντα με ενδιέφερε η πολιτιστική και κοινωνική ζωή των ανθρώπων της υπαίθρου, άρχισα να καταγράφω την ίδια τη

ζωή και τις παραδόσεις τους, τη στέγαση, τις τελετουργίες και τις χειροτεχνίες τους. Τελικά, αυτή ήταν η αρχή του πρότζεκτ: μια συλλογή συναντήσεων σε έναν εξαφανισμένο κόσμο».

Τα φρεσκοζυμωμένα ψωμιά μεσ' το καλάθι και η χαρά της άνοιξης στο κατώφλι της πόρτας.

Οι χριστιανικές δοξασίες του Πάσχα στην Κάρπαθο, με τις γυναίκες που στολίζουν τον Επιτάφιο με ματσάκια από αγριολούλουδα και τις νοικοκυρές που ζυμώνουν τις «αυγούλες», τα παραδοσιακά κουλουράκια της Λαμπρής, οδήγησαν σε μια συλλογή πέντε χιλιάδων φωτογραφιών η

οποία ολοκληρώθηκε το 2019. Η επιλογή τους έγινε με συγκεκριμένα κριτήρια, με κυριότερο το αν μπορεί η καθεμία ξεχωριστά να πει μια ιστορία. «Η προβολή ενός φιλμ διεγείρει τη φαντασία και ο εγκέφαλος ολοκληρώνει την εικόνα, αλλά τι γίνεται με τη μυρωδιά, τους θορύβους, τη θερμοκρασία, τις αλληλεπιδράσεις και τα συναισθήματα; Κατά τη γνώμη μου, η φωτογραφία είναι το πιο “συμπαγές” μέσο για τη μεταφορά μιας ολόκληρης ιστορίας», λέει.

Γύρω απ’ το καζάνι, η οικογένεια περιμένει να δοκιμάσει το πρωτο λαγήνι της ρακής στην Κρήτη.

Η έρευνα των τοπίων, των κατάλληλων σκηνικών και ανθρώπων που θα εξυπηρετούσαν τον αρχικό στόχο δεν ήταν καθόλου εύκολη. Εκτός από το διαδίκτυο, ο Μπερνάουερ χρησιμοποίησε μια ολόκληρη βιβλιοθήκη από ταξιδιωτικούς οδηγούς, αναζήτησε άρθρα σε περιοδικά, παρακολούθησε ντοκιμαντέρ, ρώτησε τους ντόπιους και έκανε μαθήματα

ελληνικών για χρόνια, προκειμένου να καταγράψει με τον φακό του τις πιο απομακρυσμένες περιοχές της χώρας από τα Δωδεκάνησα και τις Κυκλάδες μέχρι τα ορεινά χωριά της Αρκαδίας, της Φωκίδας και των Τζουμέρκων.

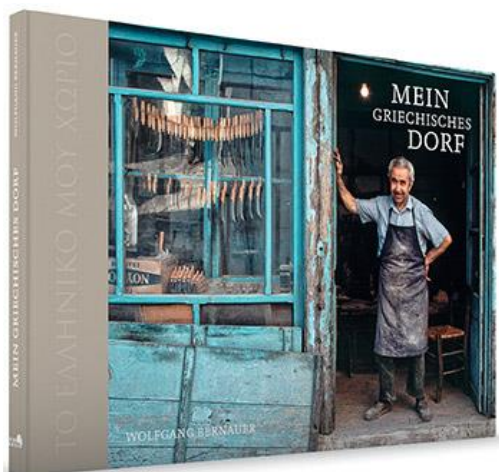

Η πέμπτη γενιά του καφενείου στα Τζουμέρκα.

«Το πιο δύσκολο κομμάτι του πρότζεκτ ήταν να βρω αυθεντικά μέρη στην Ελλάδα. Όταν έχεις φωτογραφική ματιά, ένα παλιό εργαστήριο ελάχιστα διαφέρει από ένα μουσείο, τέτοιος είναι ο πλούτος που προσφέρει. Από την άλλη, ένας άνθρωπος που κάνει χειρωνακτική εργασία μπορεί να δώσει ένα ωραίο πορτρέτο, αλλά δεν έχει να αφηγηθεί απαραίτητα μια ιστορία. Ενδιαφέρομαι για τις “ζωντανές παραδόσεις”, την επαφή μεταξύ του περιβάλλοντος και των πρωταγωνιστών». Μια τέτοια στιγμή ανακαλεί στη μνήμη του στη διάρκεια της κουβέντας μας, με αφορμή το πορτρέτο του Εμμανουήλ, ενός κρεοπώλη από τη

Λέσβο. «Είναι Δευτέρα πρωί και βρισκόμαστε στην κορύφωση της ελληνικής κρίσης του 2015. Μια παραγγελία με κρέατα γεμίζει τον τοίχο στο μικροσκοπικό χασάπικο. Οι πελάτες κάθονται στα δεξιά και έχουν στρέψει την προσοχή τους στο πόσο δεξιοτεχνικά κόβει ο κρεοπώλης τα σφάγια σε μικρές μερίδες, κατάλληλες για μαγείρεμα. Σκύβω με το τρίποδο και την κάμερα στη βιτρίνα του μαγαζιού για μια καλή λήψη. “Μην τυχόν και δείξεις τη φωτογραφία σου στη Γερμανία, αλλιώς θα μας πάρουν και τα πρόβατα που έχουμε”, μου λέει και γελάμε και οι δύο».

Θυμάται όμως και τα απρόοπτα, όπως μια γάτα που θρονιάστηκε στο κάδρο του ή το μελτέμι που σήκωσε ελαφρώς τα ρούχα ενός μοντέλου, θυμίζοντας κάτι από Μέριλιν Μονρό. Όπως λέει, «μερικές φορές χρειάζεται απλώς τύχη για να τραβήξεις μια εμβληματική φωτογραφία...».

Info: wolfgangbernauer.com

Το βιβλίο «Το ελληνικό μου χωριό» (Mein griechisches Dorf) κυκλοφορεί στη γερμανική γλώσσα από τις εκδόσεις Bildperlen, bildperlen.de. Τιμή 49 ευρώ, σελίδες 148.